

Голові разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 20 051.099
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника,
завідувачу кафедри економічної кібернетики,
доктору економічних наук, професору
Дмитришин Лесі Ігорівні
(76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57)

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора, професора кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника **Лещук Галини Василівни** на дисертаційну роботу **Сологуба Святослава Ігоровича «Стратегії соціально-економічного розвитку територіальних громад на засадах підвищення інвестиційного потенціалу»**, подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка

Актуальність теми. Питання забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку територіальних громад в умовах воєнного стану в Україні є надзвичайно актуальними та складними як ніколи. Оскільки в сучасних умовах першочерговим завданням для значної кількості регіонів України є забезпечення сталого соціально-економічного функціонування територіальних громад і лише для деяких розвиток місцевих територій є ключовим фактором при формуванні сталого економічного покращення, підвищення інвестиційного потенціалу та якості життя мешканців громади.

Відтак належне забезпечення розвитку територіальних громад на засадах підвищення інвестиційного потенціалу на сучасному етапі ставить нові питання перед науковцями щодо формування теоретико-методологічного підґрунтя та практичного інструментарію щодо реалізації стратегій соціально-економічного розвитку регіонів.

Тому тема дисертаційної роботи Сологуба Святослава Ігоровича та відповідно поставлена його мета, яка полягає обґрунтуванні теоретико-методологічних та організаційних положень і розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесу формування та реалізації стратегій соціально-

економічного розвитку територіальних громад на засадах підвищення інвестиційного потенціалу для забезпечення їх спроможності в регіонах України, є актуальними та своєчасними.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота Сологуба Святослава Ігоровича виконана в рамках теми: «Розробка теоретичних та прикладних аспектів управління соціально-економічним розвитком регіону» (0111U007667, 2017–2023 рр.) Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Особисто здобувачем у рамках теми розроблено пропозиції щодо обґрунтування напрямів вдосконалення процесу формування і реалізації стратегій соціально-економічного розвитку ТГ на засадах підвищення інвестиційного потенціалу для посилення їх стійкості.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації та їх достовірність. До основних наукових результатів проведеного дослідження варто віднести наступні:

- удосконалено трактування термінів «стратегія ТГ» і «стратегія соціально-економічного розвитку ТГ» з позиції системного підходу;
- удосконалено обґрунтування положень щодо необхідності здійснення систематизації виокремлення стратегій у класифікаційні групи;
- удосконалено концептуальний підхід до формування стратегії соціально-економічного розвитку ТГ;
- удосконалено методологічні положення щодо систематизації методів аналізу, які доцільно застосовувати на різних етапах у процесі формування та реалізації стратегії соціально-економічного розвитку територіальних громад у класичному чи адаптованому вигляді;
- удосконалено економічний інструментарій стратегічного планування для оцінки реалізації стратегії соціально-економічного розвитку ТГ;
- удосконалено організаційні положення моніторингу реалізації стратегії соціально-економічного розвитку ТГ через обґрунтування певних елементів;
- у

д

о

с

впливу аналізованих чинників;

- удосконалено симультативні економетричні моделі, які дозволяють провести аналіз досить широкого спектру взаємозв'язків між показниками соціально-економічного розвитку та показниками, які характеризують інвестиційну діяльність в територіальних громадах;
- набули подальшого розвитку обґрунтування положень щодо необхідності врахування виявлених особливостей функціонування територіальних громад як суб'єктів економічної діяльності.

Обґрунтованість положень та висновків, котрі виносяться на захист, підтверджується тим, що розробки здобувача ґрунтуються на результатах досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, а також опираються на потужну науково-методологічну базу та відповідний інструментарій статистичного аналізу.

Методологічною основою дисертаційної роботи є базові положення та принципи теорій регіональної економіки та просторового розвитку. У роботі для розробки теоретико-методичних та прикладних засад удосконалення процесу формування та реалізації стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад на засадах підвищення інвестиційного потенціалу використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: діалектичного, теоретичного узагальнення, системного підходу, дедукції та індукції; причинно-наслідкового зв'язку, абстрактно-логічного; порівняльного аналізу; стратегічного аналізу; системного методу і спостереження; методи математичного моделювання; економетричний метод.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативні акти України, постанови Кабінету Міністрів України, офіційні статистичні дані Державного комітету статистики України та Головного управління статистики в Івано-Франківській області, матеріали та документи Івано-Франківської обласної держадміністрації, статистичні дані територіальних громад, наукові публікації зарубіжних та вітчизняних вчених, Інтернет-ресурси, а також дані звітності досліджуваних територіальних громад.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукові положення, висновки та рекомендації, наведені у дисертації, мають як теоретичну, так і практичну цінність. Отримані здобувачем результати є вагомим внеском у розвиток теорії, методики та практики процесу формування та реалізації стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад на засадах підвищення інвестиційного потенціалу.

Серед результатів роботи, які становлять теоретичну цінність, варто виокремити розроблені та реалізовані рекомендації стосовно вдосконалення процесу формування та реалізації стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад на засадах підвищення інвестиційного потенціалу.

Практичне значення отриманих результатів підтверджується тим, що розроблені теоретико-методичні положення доведені до рівня практичних рекомендацій, спрямованих на розробку дієвого інструментарію формування та реалізації стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад на засадах підвищення інвестиційного потенціалу з метою забезпечення їх спроможності в регіонах України та сталого розвитку. Отримані результати апробовані в практиці управління на державному, регіональному та місцевому рівнях, а також впроваджені в навчальний процес, що підтверджено відповідними довідками про впровадження.

Повнота викладу одержаних результатів. За структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам, встановленим МОН України. Повний обсяг дисертації складає 258 сторінок, список використаних джерел налічує 265 найменувань. Робота містить 22 таблиці, 41 рисунок, 39 формул, 7 додатків. Результати, які наведені у дисертаційній роботі, є новими і оригінальними та не містять запозичень з наукових робіт інших авторів.

Анотація є коротким описом дисертаційної роботи, що дає читачам загальне уявлення про зміст і результати дослідження. У ній міститься інформація про мету, методологію, результати та висновки дослідження.

Всі частини дисертаційної роботи Сологуба С.І. логічно пов'язані між собою і відповідають темі дослідження. План дисертацій є послідовним, а виклад

матеріалу організований системно. Висновки, які були зроблені мають належне наукове та практичне обґрунтування.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації опубліковані автором у 11 наукових праць, зокрема: 5 статей у наукових фахових виданнях України та 6 публікації за матеріалами конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 7,6 ум. друк. арк., особисто здобувачу належить 5,69 ум. друк. арк.

В публікаціях здобувача достатньою мірою розкрито основні положення дисертації, які виносяться на захист, висвітлено суть наукової новизни отриманих результатів. Публікації відповідають встановленим вимогам, в них визначено наукові задачі, методи їх вирішення й описано отримані наукові результати.

Відповідність дисертаційної роботи встановленим вимогам. Аналіз тексту дисертацій, а також публікацій автора за темою дисертації свідчить про відсутність ознак порушення авторкою вимог академічної доброчесності. В дисертаційній роботі і публікаціях наявні посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень та інших відомостей, дотримано вимоги норм законодавства про авторське право, а також надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерел інформації. В дисертаційній роботі Сологуб Святослава Ігоровича не виявлено ознак академічного плагіату.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. В цілому позитивно оцінюючи рецензовано працю та підтримуючи більшість висновків до дисертації та положень, які мають ознаки наукової новизни та виносяться на захист, звертаємо увагу на окремі положення, які, на наш погляд, потребують або додаткової аргументації, або спеціальних пояснень під час публічного захисту дисертації.

- при дослідженні наукових підходів щодо трактування сутності терміну «стратегія» дисертанту доцільно було б також дослідити законодавчо-нормативну базу, зокрема, Стратегії сталого розвитку України до 2020, 2030

років, які визначають стратегію як сукупність відповідних векторів (розвитку, безпеки, відповідальності тощо) (с. 39-40);

- у п. 1.1. автором досліджено сутність ролей стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад та запропоновано авторське трактування «стратегія ТГ» й «стратегія соціально-економічного розвитку ТГ», доцільно було б також подати власне трактування сутності дефініції «стратегія інвестиційного розвитку ТГ», оскільки подальше розроблення у роботі стратегій соціально-економічного розвитку ТГ ґрунтується саме на засадах підвищення їх інвестиційного потенціалу;
- сформований рейтинг областей (табл. 1.2) стосовно визначення найспроможніших громад у частині загального рейтингу та місця за параметрами станом на 2020 рік представляє дані довоєнного періоду в Україні. З моменту введення воєнного стану на території України у 2022 році рейтинг областей стосовно визначення найспроможніших громад, а також за географічною складовою кардинально змінився, тому доречним було б оновлення та аналіз таких даних (с. 50);
- не зрозумілим є аналіз сутності поняття «інвестиційний потенціал» (табл. 1.4) на рівні підприємства, доцільніше б було досліджувати дану дефініцію в контексті «інвестиційний потенціал регіону» чи «інвестиційний потенціал ТГ», оскільки сукупність ресурсів у даних категоріях є різними (с. 58-60);
- у виокремлених етапах формування стратегії соціально-економічного розвитку ТГ на засадах підвищення інвестиційного потенціалу (рис. 1.6) доцільно було б також виокремити функцію контролю на всіх стадіях, а не лише на останньому етапі у вигляді моніторингових процедур щодо одержаних результатів і звітування територіальній громаді (с. 76)
- таблиці 1.1, 1.3 та 1.4 доречно подати у додатки, оскільки їх обсяг перевищує одну сторінку.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Сологуба Святослава Ігоровича «Стратегії соціально-економічного розвитку територіальних громад на засадах підвищення інвестиційного потенціалу» за актуальністю теми,

обсягом виконаних досліджень, науковою і практичною цінністю отриманих результатів і висновків, формою викладу є оригінальним авторським дослідженням, що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами). Подана дисертаційна робота є завершеною працею, в якій отримано нові обґрунтовані результати, що мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а її автор Сологуб Святослав Ігорович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Рецензент

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Галина ЛЕЩУК

